

Výroční (průběžná) zpráva projektu specifického výzkumu na rok 2015 – zakázka č. 2118

Název projektu: Využití konceptu bazální stimulace v oblasti speciálně pedagogické intervence

Specifikace řešitelského týmu:

Odpovědný řešitel:

PhDr. Petra Bendová, Ph.D.

Studenti magisterského studia na PdF UHK:

Bc. Lucie Dospělková

Celková částka přidělené dotace: 57. 940Kč

Stručný popis postupu při řešení projektu (max. 2 strany)

Za účelem realizace SV č. 2118 byly vytvořeny 2 typy dotazníků. Jeden z dotazníků byl určen pro cílovou skupinu pedagogů ZŠ speciálních, druhý pak pro klinické logopedy, a to z toho důvodu, že koncept bazální stimulace je v praxi využíván jednak v oblasti podpory edukace jedinců s těžkým mentálním a kombinovaným postižením, ale lze se setkat s jeho využitím i na poli klinické logopedie. Tyto cílové skupiny byly zvoleny jednak s ohledem na skutečnost, že obě poskytují speciálně pedagogickou intervenci a navíc pro obě tyto cílové skupiny byl kurz BS akreditovaný Institutem pro BS Frýdek Místek a mohou si tak v dané oblasti zvýšit své odborné kompetence a získané poznatky pak implementovat do praxe.

Tvorba dotazníků probíhala v souladu s časovým plánem řešení SV č. 2118, tj. v dubnu 2015. Sběr dat probíhal období květen – červen 2015. S ohledem na velmi nízkou návratnost dotazníků, byla jejich distribuce do ZŠ speciálních s využitím e-mailu provedena opakovaně, a to v září 2015 a pak v prosinci 2015. Mezitím vždy probíhalo vyhodnocení získaných dat.

Za účelem sběru dat dotazníkovou metodou bylo ve vztahu ke spolupráci na realizaci výzkumu osloveno bylo 400 ZŠ speciálních z celé ČR a 400 klinických logopedů, a to jak formou distribuce dotazníků e-mailem, tak i poštou, kdy byl respondentům (klinickým logopedům) předkládán již vytištěný dotazník sloužící k záznamu odpovědí, a ro spolu s nadepsanou nadepsanou a ofrankovanou odpovědní obálkou (zkušenosti z práce s danou cílovou skupinou z předchozích let).

Opakovanou distribucí dotazníků byla zajištěna v cílové skupině ZŠ speciálních 37% návratnost dotazníků = tj. 148 dotazníků a v případě klinických logopedů se jednalo o 33,5% návratnost dotazníků = 134 ks. V rámci prezentace výsledků výzkumů budou zjištěné závěry prezentovány na úrovni ZŠ speciálních a praxe klinické logopedie prezentovány odděleně, přičemž parciální část dotazníku/ů (tj. oblast zaměřenou na využití dílčích stimulací BS, pomůcek pro BS, názorů na implementaci BS do praxe) lze pojmout v rámci vyhodnocení i komparativně.

V rámci časového harmonogramu realizace SV č. 2118 bylo plánováno, že v období září - říjen 2015 bude tvořen publikační výstup s vazbou na RIV, jenž bude v listopadu 2015 odeslán k recenznímu posouzení a uveřejnění do tuzemského odborného periodika. S ohledem na skutečnost, že doplnění sběru dat probíhalo ještě v prosinci 2015, byla data získaná data zpracována do prosince 2015 pouze parciálně, aktuálně jsou dovyhodnocována a připravován publikační výstup, a to za participace řešitelky SV č. 2118 i studentky Mgr. formy studia. V daném ohledu tedy došlo k časovému posunu v rámci realizace SV č. 2118, kterou však bylo s ohledem na výpovědní hodnotu sebraných dat nezbytné zrealizovat.

Hlavním cílem projektu SV č. 2118 bylo zjistit, do jaké míry je koncept BS využíván ve speciálně pedagogické praxi, zejména pak v oblasti klinické logopedie.

V průběhu výzkumu bylo na základě plnění dílčích cílů sledováno, do jaké míry je koncept BS využíván na ZŠ speciálních a do jaké míry je využíván klinickými logopedy. Dále pak bylo zjišťováno, do jaké míry a jakým způsobem je koncept BS implementován do SP intervence o děti/žáky na ZŠ speciálních v ČR a obdobně i v ambulancích klinické logopedie. Na základě zjištěných dat, po jejich komplexní analýze budou v závěru realizace SV č. 2118 definovány i možnosti využití konceptu BS v klinické logopedii.

Za účelem prohloubení odborných kompetencí, jakož i za účelem realizace rozhovoru/ů se speciálními pedagogy a klinickými logopedy se odborná řešitelka SV zúčastnila i Historicky VI. česko-slovenského kongresu Bazální stimulace s mezinárodní účastí, který se konal dne 27.11.2015 v Ostravě a dále pak i Prohlubujícího kurzu Bazální stimulace I., který se konal v Praze dne 2.12. 2015.

Z primární analýzy získaných dat vyplývá, že v ZŠ speciálních, tj. ve všech, jež reflektovaly na výzvu k participaci na realizaci výzkumu = 148 škol, je koncept BS využíván v plné šíři na úrovni tzv. rehabilitačních tříd, přičemž speciální pedagogové využívají zejména stimulaci somatickou a vestibulární, dále pak taktilní, olfaktorickou, zrakovou a sluchovou. Zpravidla se však distancují od cílené a systematické stimulace orofaciální (např. masáže, využití cucacích váčků), což však může korespondovat i s faktem, že 72, 6% = 106 respondentů uvedlo, že spolupracuje v rámci školy s logopedem, který orofaciální stimulaci u dětí využívá/aplikuje. Každopádně na úrovni ZŠ speciálních je koncept BS využíván denně =, jak vyplývá z odpovědí 148 respondentů. 16,9% respondentů = 25 respondentů navíc uvedlo, že koncept BS využívají v propojení se snoezelen. Z průzkumu také vyplynulo, že 96 respondentů, tj. 64,9% absolvovalo Základní kurz BS orientovaný do oblasti somatické a vestibulární stimulace a 52 respondentů je navíc absolventem i Navazujícího kurzu BS, který frekventanty připravuje na stimulaci distálních smyslů, stimulaci olfaktorickou a orofaciální. Lze tedy do určité míry kalkulovat i s tím, že pokud se speciální pedagogové ve své praxi věnují orofaciální stimulaci věnují „pouze okrajově“ = cca 29 respondentů = 19,6%, což ale plně nekoresponduje s počty absolventů Navazujícího kurzu BS a ani s tím, že např. oblast zrakové a sluchové stimulace je v ZŠ speciálních využívána ve 100%, a to i přes to, že respondenti uvádějí, že Navazující kurz BS, jehož je stimulace zrakového a sluchového vnímání obsahem, neabsolvovali. V daném kontextu je však třeba mj. zohlednit i fakt přítomnosti logopeda na škole (viz výše).

Z dat získaných dotazníkovým šetřením od klinických logopedů = 134 respondentů vyplývá, že koncept BS je v jejich odborné praxi využíván minimálně, tj. cca v 16 případech = 11,9%. Zpravidla se jednalo o logopedy, kteří pracují v ambulancích klinické logopedie při lůžkových odděleních nemocnic, v pobytových zařízeních (denních), kde jsou poskytovány služby sociální + zdravotnické (zejména rehabilitace), popř. ve školských zařízeních se současnou registrací nestátního zdravotnického zařízení. Zbývajících = 118 klinických logopedů uvedlo, že nemají pacienty, u nichž by mohli koncept funkčně využít. S tímto faktem souvisí i míra proškolení klinických logopedů v oblasti BS = 18 respondentů = 13,4%. Kliničtí logopedi, kteří s konceptem BS ve své praxi pracují, využívají především masáže stimulující dýchání, dále pak cílenou orofaciální stimulaci a 5 respondentů (z gerontologických klinik, neurologických klinik) uvedlo, že využívají také cucací váčky a tyčinky pro stimulaci polykání. 100% respondentů ale obecně spatřuje ve využití konceptu BS značný potenciál, a to zejména v práci s dětmi s těžkým mentálním postižením, tělesným postižením, kombinovanými vadami, u seniorů, u pacientů po CMP, avšak aktuálně vnímají využití konceptu a jeho první ve své praxi jako nerealistické, a to především s ohledem klientelu, s nímž primárně pracují (tj. děti předškolního věku).

Splnění kontrolovatelných výsledků řešení

S ohledem na opakovaný sběr dat s využitím dotazníkové metody v období 15.11. - 30.12. 2015, jsou aktuálně vyhodnocována doplňkově získaná data a na základě jejich analýzy bude následně (tj. v průběhu ledna 2016) zpracován publikační výstup s názvem „Využití konceptu bazální stimulace v oblasti speciálně pedagogické intervence“, jenž bude publikován v tuzemském periodiku s vazbou na RIV (předpoklad Speciální pedagogika).

Přehled realizovaných výdajů:

- a) **osobní náklady**, tj. mzdy vč. povinných odvodů a odměna = stipendium pro studentku Mgr. formy studia byla stanovena v rámci žádosti o realizaci SV na 12.500Kč – celkem bylo, a to v souladu s původně plánovaným rozpočtem využito 8.000 Kč na stipendium pro studentku, jež participovala na sběru a vyhodnocení dat SV, jakož i zpracování publikačního výstupu a 3.954,38 Kč na odměnu řešitele za vedení realizačního týmu projektu, participaci na sběru a vyhodnocení dat a tvorbě publikačního výstupu = celkem tak bylo na osobních nákladech využito 11.954,38 Kč a částka 545,62 Kč byla převedena do materiálových nákladů.
- b) náklady nebo výdaje na **služby** byly plánovány na částku 15.960 Kč, z této částky byly využity 4000Kč na statistické zpracování dat a dále pak byla částka 10. 400 .Kč určena na poštovné = distribuce dotazníků = celkem tak bylo pro realizaci SV využito 14.400 Kč. Částka zbývající na této položce ve výši 1.560 Kč byla převedena na položku materiální náklady
- c) na položce **cestovné** bylo za účelem realizace SV vyhrazeno 1500 Kč. Z této částky bylo využito na cestu vlakem na Historicky VI. česko-slovenský kongres Bazální stimulace s mezinárodní účastí , který se konal dne 27.11. 2015 v Ostravě a prohlubující kurz Bazální stimulace I. (Praha: 2.12. 2015) využito 1349 Kč, přičemž zbývající finance ve výši 151 Kč byly převedeny na položku materiálové náklady.
- d) pro položku **další náklady** (služby, jiné výdaje) byla v žádosti o realizaci SV vyhrazena částka 12.480 Kč. Z této částky bylo využito 2.750 Kč na úhradu konferenčních poplatků = 750 Kč za Historicky VI. česko-slovenský kongres Bazální stimulace s mezinárodní účastí , který se konal dne 27.11. 2015 v Ostravě a 2.000 Kč za prohlubující kurz Bazální stimulace I. (Praha: 2.12. 2015). Dále pak za ubytování a stravné bylo s ohledem na účast na výše uvedených odb. akcích uhrazeno 738 Kč + 243 Kč = 981 Kč. Na položce vznikly celkem náklady ve výši 3.731 Kč. Na položce tak zbylo 8.749 Kč, jež byla převedena na položku materiálové náklady.
- e) na materiálové náklady byla v žádosti o realizaci SV č. 2118 vyhrazena částka ve výši 15.500 Kč. V průběhu realizace SV a úspory financí na dalších dílčích položkách rozpočtu, byla tato část rozpočtu navýšena o 11.002,62 Kč, tj. celkem na částku 26.502,62 Kč. Za tuto částku byly nakoupeny zejména náplně do tiskárny a papíry sloužící k tisku dotazníků a dále pak odborná, tuzemská i zahraniční odborná literatura, jež bude sloužit jednak jako zdroj odborných informací/podklad pro tvorbu publikačního výstupu a dále pak bude k dispozici VŠ pedagogům a studentům v Knihovně UHK.

Povinné přílohy:

- a) kopie publikačních výstupů - *aktuálně nedoloženo, bude dodáno po uveřejnění článku v odbor. periodiku;
- b) výpis z OBD – výsledky publikační činnosti podpořené projektem, - *aktuálně nedoloženo, bude dodáno po uveřejnění článku v odborném periodiku;

- c) Výsledovka“ z ekonomického informačního systému Magion – vyúčtování dotace - -
*doložena;
- d) doložení kopie Certifikátu o účasti na Historicky VI. česko-slovenském kongresu Bazální stimulace s mezinárodní účastí , který se konal dne 27.11. 2015 v Ostravě;
- e) doložení kopie certifikátu v ČJ a v NJ o absolvování Prohlubujícího kurzu Bazální stimulace I. – Praha: 2.12. 2015.

Datum: 4.1. 2016

Podpis odpovědného řešitele